

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਭੰਡਾਰੀ, ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਜੇ. ਜੇ.

ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਉਰਫ਼ ਦਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲੈਟਸ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਰਾ

1951 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 121।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 342—ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ—ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ—ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੀ—ਤਾਜ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਕਦੋਂ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ 1951 ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮਾ. ਜੇਕਰ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਡੀ ਨੌਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ 18 ਜੁਲਾਈ, 1951 ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੋਨੀ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ।

ਜੇਜੀ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਆਰਐਲ ਕੋਹਲੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

* ਐਸਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਡੀਐਨ ਅਵਸਥੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

Khosla,

ਆਰਡਰ

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -
ਜੇਕਰ-ਅਪੀਲ-ਵਿੱਚ, ਸੰਦਰਭ-ਜਾਂ-ਸੰਸ਼ੋਧਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ > ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 342. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ? ਧਾਰਾ 428 ਜਾਂ 375 ਜਾਂ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ?

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਠਿਆ। ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। V ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ, ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ '^' 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਆਈ। ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਜੈ ਗੋਪਾਲ ਸੇਠੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ^_ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਜਿਸ 'ਤੇ *
ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ^ ਨੂੰ | '.. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਐਕਸ ਨੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ^^ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਿਊਸ-ਉਰਫ ਦਾਰੀ ਅਤੇ

ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੈਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ।
ਮਾਮਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। . ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੋਸ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ

others

v.

The

Khosla,

ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

/ ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਜਵਾਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਦਾ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿੱਥੋਂ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਲਾਇਲਾਜ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਜੋ jn ਧਾਰਾ 342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 423 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਟੈਪਲੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ

ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪਲੀਡਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਉਰਫ਼ ਦਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 417, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ- ਧਾਰਾ 428, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜਲਾ, ਜੇ . ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਧਾਰਾ 540, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬੁਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ" ਅਤੇ "ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਹਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਐਕਟ, 1907 ਦੀ ਧਾਰਾ 9, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਮੰਗਣ, ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਅਤੇ * ਹੋਰ ਕਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋ ਸੀਡਿਊਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਿਊਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਫੋਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ (ਧਾਰਾ 423, 428 ਅਤੇ 540, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਕੁਝ

ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਨੁਕਤਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ.

ਸ਼ੱਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ) ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਕਮਤਤ ਕੋਰਸ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕਲੌਤਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ - ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਦੋ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਧਾਰਾ 342, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਜਾਬਤਾ' ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਜੋ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਹਰ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਬੋਸ, ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

“ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਹਰ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਇਲਾਜਯੋਗ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ

Dara.SingK.
alias Dari and
others
U:
The State
Khosla,

ਗਲਤੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 342, 'ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ,' ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ-
ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਹੁੱਡ।"

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ - ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ - ਦੋਸ਼ੀ - ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਲਾਇਲਾਜ, ਬੇਨਿਯਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਸਿਰਫ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ. ਉਸ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

. ਆਉ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੈ। . ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੀਕਰੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵੇ ਅਤੇ ਸੁਣੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਉਸ ਕੋਲ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅਦਾਲਤ (ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ) ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਅਨਿਯਮਿਤ ਰੀਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਜਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ-ਕੋਰਟ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਓਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਉਰਫ਼ ਦਾਰੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ «•

ਇਲਾਜਯੋਗ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ- ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ---ਧਾਰਾ 342, ਅਪਰਾਧਿਕ-ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਨੈਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੀਕਰੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਇਹੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਕਈ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 256, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਾਹ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰੋਮੋਬਾ ਨਾਥ ਮੁਖੇ-ਪਧਾਗਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ-ਸਮਰਾਟ (1), ਦਿਬਾਕਾਂਤ ਚੈਟਰਜੀ ਬਨਾਮ ਗੁੱਰ ਗੋਪਾਲ ਮਖਰਜੀ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹਵ~v77 ਸਮਦੀ (3), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਕੋਂਦੀਬਾ ਬਾਲਪ (4), ਨਾਨਾ ਸਾਦੋਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (5), ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਸ ਸਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (6), ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (7), ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (8)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ 'ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਕੋਂਦੀਬਾ ਬਾਲਾਜੀ (4) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਅਸਫਲਤਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਹਨ ਪਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (9) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਵੀ

(1) ILR 50 ਕੈਲ. 518

■ (2) I LR 50 ਕੈਲ. 939

(3) ILR 51 ਕੈਲ. 933

(4)	ਏਆਈਆਰ 1940	ਬੰਬ	314
(5)	ਏਆਈਆਰ 1938	ਨਾਗ	283
(6)	ਏਆਈਆਰ 1925	ਕੈਲ.	172
(7)	ਏਆਈਆਰ 1934	ਲਾਹ.	648
(8)	ਏਆਈਆਰ 1934	ਲਾਹ.	631
(9)	1951 SCR		729

ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕੌਂਸਿਲ ਪੁਲਕਰੀ ਕੋਟਾਯਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 162, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ « ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਬੇਨਿਯਮੀ ਰਾਜ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪੂਰਵ ਨਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ > 'ਕੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਅਨਿਯਮਿਤ ਗੁਲਾਰਿਟੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੱਖਪਾਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਧੂਮੱਖੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 537, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 165 ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਸਬੂਤ ਖੋਜਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਵੇਗੀ।

(I) **A IR 1947 PC 67**

ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਰਫ਼ ਦਾਰੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 342, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

u -

ਰਾਜ

ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ

ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ

ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਫੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਦੁਬਾਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਯੋਗੀ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਕਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਵਾਲ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਰੈਫਰੈਂਸ ਵਜੋਂ ਬੈਠੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 374, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਲਾ ਸੁਣਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 375, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵਜੋਂ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ/375, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ / ਕੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ

ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਰਫ਼ ਦਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਇਸ ਦੂਜਿਆਂ' 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਿ ਧਾਰਾ 342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਾਂ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। con- - - - - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ, ਚਾਲੂ >

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਡੀ ਨੌਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਸੋਨੀ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ